

**Petnaesta sednica
FORUMA ZA KLIMATSKE IZGLEDE ZA JUGOISTOČNU EVROPU
(SEECOF-15)
april – maj 2016. godine**

**KLIMATSKI IZGLEDI ZA LETO 2016. GODINE ZA
JUGOISTOČNU EVROPU I KAVKASKI REGION (SEE&C)**

Eksperti za klimu iz mreže Regionalnih klimatskih centara Regionalne asocijacije VI za Evropu Svetske meteorološke organizacije, i to iz nodova za dugoročnu prognozu (Meteo France, Francuska i Roshydromet, Rusija) i monitoring klime (Deutscher Wetterdienst, Nemačka); UK Met-Office-a; Globalnog centra za prognozu vremena Evropskog centra za srednjeročne prognoze vremena (ECMWF); Međunarodnog istraživačkog instituta za klimu i društvo (IRI, SAD); Nacionalnog centra za prognozu životne sredine (NCEP, SAD); Virtuelnog centra za klimatske promene za jugoistočnu Evropu (SEEVCCC, Srbija); i nacionalnih hidrometeoroloških službi zemalja SEECOF regiona značajno su doprineli uspešnom sprovođenju SEECOF-15 foruma u pogledu razvoja relevantnih dokumenata i obezbeđivanja naučnih smernica i preporuka.

SEECOF-15 se sastojao od sledećih koraka:

- Korak 1: kvalitativna procena tačnosti klimatskih izgleda za zimu 2015/16. godine donetih na SEECOF-14 forumu
- Korak 2: procena sadašnjeg stanja klime uključujući globalne karakteristike klime velikih razmera i procene njenih verovatnih promena u toku narednih meseci
- Korak 3: donošenje zajedničke prognoze za leto 2016. godine

Sva relevantna dokumentacija postavljena je i ažurirana na internet strani SEEVCCC:
<http://www.seevccc.rs>

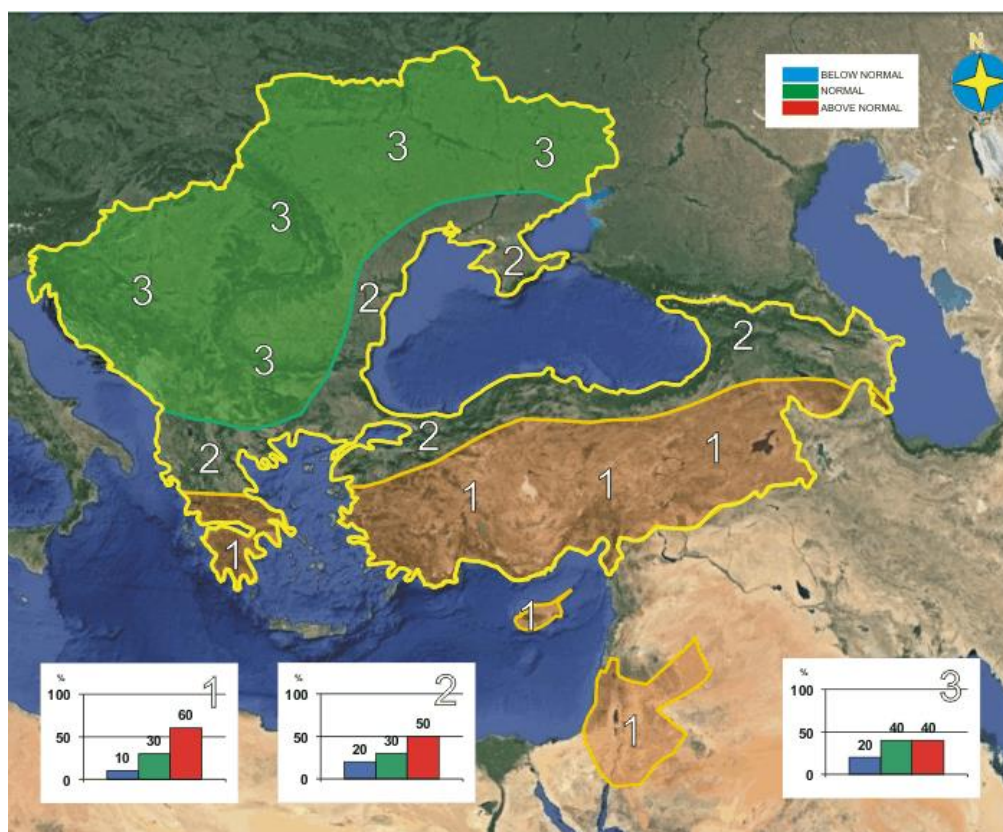
SEECOF-15 KLIMATSKI IZGLEDI ZA LETO 2016. GODINE

Slično klimatskim izgledima donetim na zasedanju MedCOF-6, SEECOF-15 prognoza takođe se zasniva na rezultatima dinamičkih modela, uključujući, između ostalog, operative produkte SEEVCCC centra, statističkih modela, kao i poznatih telekonekcija klimatskih karakteristika velikih razmera.

Prethodni El Ninjo događaj je i dalje prisutan, ali ubrzano slabi. Prema modelima i na osnovu procena stručnjaka prag La Ninja događaja (oblast 3.4) bi se mogao dostići krajem juna. Iznad severnog Pacifika, pozitivna PDO i dalje postoji, dok će iznad južnog Pacifika preovlađivati pozitivne anomalije temperature površine mora. Temperature površine mora toplije od proseka zadržaće se iznad Indijskog okeana, dok će IOD postati negativan. Tokom letnje sezone, modeli pokazuju trend održavanja negativnih anomalija temperature površine mora iznad severnog Atlantika.

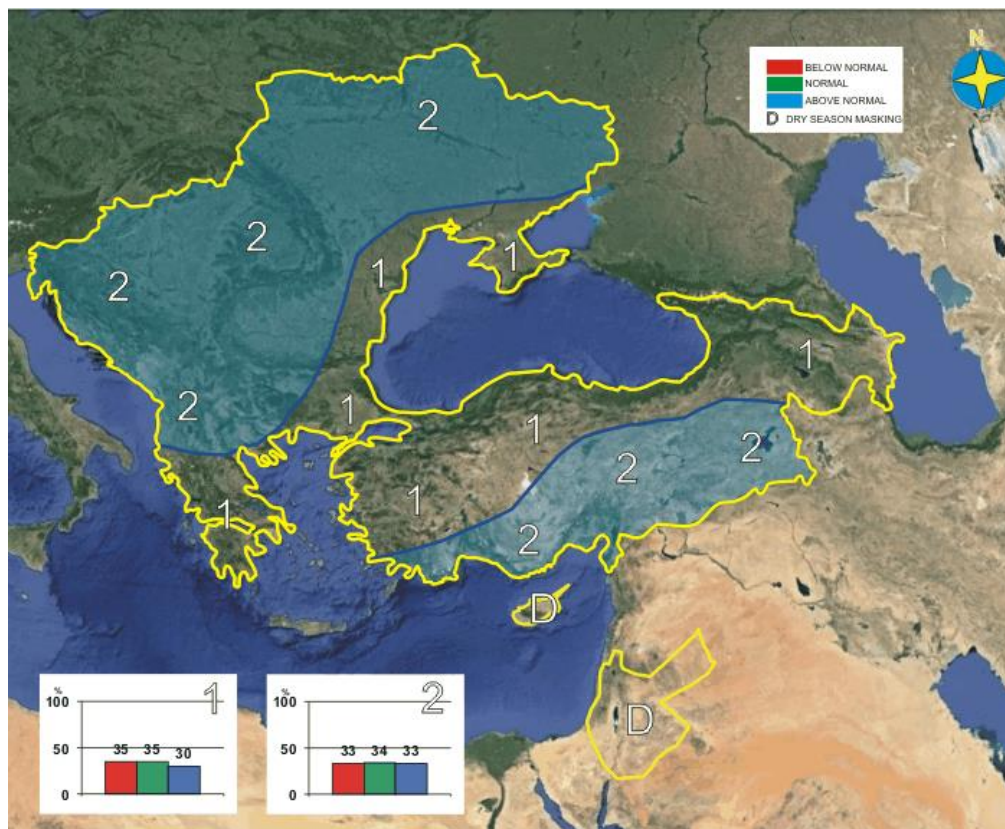
Veliko rasipanje prognoza globalnih prognostičkih centara (GPC) koje se odnose na anomalije geopotencijalne visine i odsustvo postojanog signala iznad većeg dela severnog Atlantika i oblasti Evropa/severna Afrika ukazuju na veliku nepouzdanost predviđanja prognostičkih sistema atmosferskih cirkulacija velikih razmera iznad oblasti Evropa/severna Afrika tokom leta.

Karte pokazuju probabilističku zajedničku prognozu za tercilne kategorije anomalija sezonske srednje temperature i padavina, u odnosu na period 1981 – 2010. godine. Zbog trenda klimatskog otopljanja izabrani referentni period ima uticaja na anomalije.

Slika 1. Grafički prikaz temperaturnih izgleda za leto 2016. godine

Predviđene cirkulacije, slične istočno atlantskoj cirkulaciji, usloviće povećane verovatnoće pozitivnih anomalija letnjih temperatura u SEECOF regionu. Verovatnoća pojave letnjih temperatura vazduha iznad višegodišnjeg proseka (1981-2010.) povećava se od zapadnih i severozapadnih krajeva ka istočnim i jugoistočnim delovima SEECOF regiona. Manja je verovatnoća za prevazilaženje prosečne letnje temperature na jugu Ukrajine, duž obala Crnog mora, severne Grčke i južnog Kavkaza (zona 2 na slici 1), dok je veća verovatnoća za temperature iznad proseka na jugu Grčke, u većem delu Turske, istočnom Mediteranu, Izraelu i Jordanu (zona 1 na slici 1). Letnje temperature iznad ili u granicama proseka se očekuju u većem delu Ukrajine, Panonskoj niziji, većem delu Balkanskog poluostrva (zona 3 na slici 1). Postoji umerena verovatnoća za pojavu toplotnih talasa u južnim i istočnim delovima SEECOF regiona.

Slika 2. Grafički prikaz padavinskih izgleda za leto 2016. godine

Nepouzdanost regionalnih prognoza veća je za padavine nego za temperature. Tokom leta ima izgleda da će ukupna suma padavina biti u granicama ili ispod proseka u oblasti Kavkaza, južnog Balkana, duž obala Crnog mora i zaleđa, u zapadnim delovima Turske, kao i na jugu Ukrajine (zona 1 na slici 2). U ostatku SEECOF regiona (oblast 3 na slici 2) nepouzdanost je velika: verovatnoća za pojavu uslova ispod, u granicama ili iznad prosečnih vrednosti je otprilike podjednaka. Mora se naglasiti da postoji mogućnost da u pojedinim oblastima, posebno planinskim, i to lokalno, ukupne količine padavine tokom leta budu u granicama ili iznad prosečnih vrednosti, usled epizoda povećane konvekcije sa intenzivnim padavinama. Duž severne i istočne obale istočnog Mediterana, u Izraelu i Jordanu, usled maskiranja signala tokom sušne sezone, nije moguće prognozirati sezonske letnje količine padavina.

Napomena:

Karte pokazuju probabilističku zajedničku prognozu za tercilne kategorije anomalija sezonske srednje temperature i padavina, u odnosu na period 1981 – 2010. godine.

Sve dodatne informacije o prognostičkim signalima, kratkoročno ažuriranje i upozorenja biće dostupni tokom leta preko nacionalnih meteoroloških službi, zajedno sa detaljima o metodologiji i veštini dugoročnog prognoziranja.

**Grafički prikaz klimatskih izgleda u ovom izveštaju služi samo kao smernica i ne predstavlja nikakvo mišljenje o pravnom statusu bilo koje zemlje, teritorije, grada ili oblasti, o njihovim nadležnim vlastima, niti se bavi njihovim granicama.*

DODATAK: Strane koje su dale doprinos forumu SEECOF-15

- Svetska meteorološka organizacija
- Met Office, Ujedinjeno Kraljevstvo
- Međunarodni istraživački institut za klimu i društvo, Sjedinjene Američke Države
- Evropski centar za srednjeročne prognoze vremena (ECMWF)
- Meteo France, Republika Francuska
- Deutscher Wetterdienst, Federalna Republika Nemačka
- Nacionalni centar za prognozu životne sredine, Sjedinjene Američke Države
- Podregionalni centar za klimatske promene za jugoistočnu Evropu čiji je domaćin Republički hidrometeorološki zavod Srbije, Republika Srbija
- Institut za geonauku, energetiku, vode i životnu sredinu, Albanija
- Nacionalna služba za hidrometeorologiju i monitoring, Jermenija
- Nacionalni institut za meteorologiju i hidrologiju, Republika Bugarska
- Državni hidrometeorološki zavod, Republika Hrvatska
- Meteorološka služba, Republika Kipar
- Nacionalna meteorološka služba Grčke, Grčka
- Nacionalna agencija za životnu sredinu Gruzije, Gruzija
- Meteorološka služba Republike Mađarske, Republika Mađarska
- Izraelska meteorološka služba, Država Izrael
- Republički hidrometeorološki instiut, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija
- Državna hidrometeorološka služba, Republika Moldavija
- Hidrometeorološki institut Crne Gore, Crna Gora
- Nacionalna meteorološka služba, Rumunija
- Federalni hidrometeorološki zavod Federacije Bosne i Hercegovine, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina
- Republički hidrometeorološki zavod Republike Srpske, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina
- Republički hidrometeorološki zavod Srbije, Republika Srbija
- Državna meteorološka služba Turske, Republika Turska
- Hidrometeorološki centar Ukrajine, Ukrajina